

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/877/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115201031
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2115201031.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, proti odporcovi: 1) C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, zastúpený: M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, 2) O. K., bytom Z. XXX, o zrušenie vyživovacej povinnosti, na odvolanie odporcu 1) proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/28/2015-48 zo dňa 29. septembra 2015, v časti o zrušenie vyživovacej povinnosti a o trovách konania takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti o zrušenie výživného a v závislom výroku o trovách konania ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd vyhovel návrhu navrhovateľa, zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi 1) od 23.01.2015. Vo vzťahu k odporcovi 2) súd konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Súd po citácii § 62 ods. 1 zákona o rodine vecne rozsudok odôvodnil tým, že plnenie vyživovacej schopnosti rodičov voči dieťaťu trvá do doby, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktúry na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a pod. Len samotná skutočnosť, že dieťa dosiahlo pracovnoprávnou spôsobilosť, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Zákon uprednostňuje záujem dieťaťa, preto v prípade, že sa dieťa rozhodne pokračovať v ďalšom vzdelávaní, hoci už ukončilo prípravu na konkrétne povolanie, povinnosť rodičov vyživovať dieťa nezaniká. Dôležitou je skutočnosť, či existuje reálna možnosť dieťaťa zamestnať sa vo vyštudovanom odbore. Súhrne možno konštatovať, že dieťa je schopné samé sa živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Môže sa stať, že táto okolnosť nenastane nikdy - napríklad v prípade ťažkej invalidity dieťaťa. Rozhodne však vyživovacia povinnosť rodičov netrvá, ak dieťa už skončilo prípravu na povolanie, má primeraný zdravotný stav, existujú preň pracovné príležitosti, avšak dieťa o ne nemá záujem a z vlastnej vôle nepracuje. Povinnosť rodičov vyživovať svoje deti existuje ako podporný prostriedok výživy po celú dobu života subjektov tohto právneho vzťahu. Aj v prípade, že dočasne zanikne povinnosť plniť výživné, nakoľko nie sú splnené predpoklady pre jeho existenciu a dieťa je schopné samo sa živiť, môže sa, ak dôjde k zmene týchto podmienok, vyživovacia povinnosť obnoviť, napr. dieťa sa samé živilo, zmení sa mu zdravotný stav tak, že nemôže pracovať a neexistuje iný spôsob adekvátneho zabezpečenia jeho výživy dávkami sociálneho, nemocenského poistenia a podobne.

Odporca preukázal skutočnosť, že jeho zdravotný stav mu v zásade znemožňuje zamestnať sa, táto skutočnosť i napriek tomu sama osebe však nemá za následok trvanie vyživovacej povinnosti navrhovateľa. Skutočnosť, že odporca má sťaženú alebo obmedzenú možnosť sa zamestnať, je adekvátne kompenzovaná priznaním invalidného dôchodku. Súd nie je oprávnený v tomto konaní hodnotiť, či výška invalidného dôchodku zodpovedá potrebám odporcu, rovnako ani skutočnosť, že jeho

matka mu robí asistentku (z toho dôvodu nie je zamestnaná iným spôsobom) a že odporca vyžaduje starostlivosť tretej osoby. Všetky tieto skutočnosti sú zohľadňované v rámci sociálneho zabezpečenia. Invalidný dôchodok nahrádza príjem osoby, ktorá by sa inak mohla zamestnať, a teda nie je možné konštatovať, že odporca nie je schopný samostatne sa živiť, resp. že nemá žiadny príjem i s prihliadnutím na jeho zdravotný stav. Táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu navrhovateľa ako povinnej osoby, ak má odporca zabezpečenú výživu uvedeným spôsobom. V danom prípade odporca ukončil štúdium, poberá invalidný dôchodok, ktorý je náhradou príjmu, preto súd s poukazom na citované ustanovenie § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi zrušil. Zánik vyživovacej povinnosti súd určil s účinnosťou od podania návrhu v zmysle prednesu navrhovateľa, keď k tomuto dátumu (23.01.2015) nepochybne už vyživovacia povinnosť netrvala vzhľadom na ukončenie štúdia v roku 2014.

Vo vzťahu k odporcovi 2) súd konanie zastavil v zmysle § 96 ods. 1 O.s.p. z dôvodu, že navrhovateľ v tejto časti zobral návrh späť.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Navrhovateľ bol v konaní v časti voči odporcovi 1) úspešný, voči odporcovi 2) zobral návrh späť ako nedôvodný a neboli dané dôvody na pomerné rozdelenie trov konania, ktoré si ani účastníci neuplatnili.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie odporca 1). Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pretože na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval § 62 zákona o rodine. Súd zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi 1) s účinnosťou od 23.01.2015. Rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že odporca 1) je poberateľom dávok sociálneho zabezpečenia. S týmto rozhodnutím odporca nesúhlasí a považuje ho za nesprávne. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že odporca je invalidným dôchodcom. Vzhľadom k svojmu zdravotnému stavu nie schopný sa sám živiť, jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť uznanú sociálnou poisťovňou od 21.10.2014 je viac ako 70 %. Od roku 2010 má odporca 1) po autonehode difúzne axonálne poškodenie III. stupňa, izolovaný somatotropný deficit po ťažkej traume hlavy. Po úraze zabúda, nedokáže sa sústrediť, rýchlo sa vyčerpá, býva napätý. Je odkázaný na 24 hodinovú pomoc druhej osoby, matky M. K.. Invalidný dôchodok odporcu nestačí na pokrytie bežných nákladov a nákladov spojených s liečbou. Pravidelne, 3 krát do týždňa absolvuje individuálne cvičenie s fyzioterapeutom, ktoré si hradí v plnom rozsahu 13 eur na hodinu. V novembri 2014 podstúpil operáciu skrátených svalov v Poľsku, kde uhradil 2.600 eur. V januári 2015 podstúpil rehabilitačnú v ADELI medical center s.r.o. v Piešťanoch, kde ako pacient uhradil 1.609,45 eura. Navštevuje centrum voľného času sporej školy v Trnave, na Beethovenovej ulici, kde mesačne hradí 20 eur. Za schodiskovú plošinu pre invalidný vozík doplácal 400 eur. Mesačne za lieky platí od 15 do 20 eur. Zrušenie vyživovacej povinnosti výrazným spôsobom zasiahne do možnosti uspokojovať oprávnené potreby žalovaného 1), ktoré súvisia najmä s rehabilitáciou zameranou na úpravu dôsledkov postihnutia odporcu. Odporca poukázal na nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13.03.2013 sp. zn. I. ÚS 2306/12 a nález zo dňa 24.07.2004 sp. zn. I. ÚS 1996/12 z ktorých vyplýva, že samotným priznaním invalidného dôchodku a príspevku na starostlivosť nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Konštrukcia sociálnych platieb (dôchodkov, dávok, prípadne služieb v širokom slova zmysle) objektívne nemôže zohľadňovať všetky individuálne pomery oprávneného príjemcu. Objektívna nemožnosť dieťaťa žiť sa samostatne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa v tom zmysle, že by po priznaní sociálnych dávok už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by nemalo mať právo na výživné zo strany rodiča). Takto znevýhodnené dieťa si svoje postihnutie nespôsobil a naopak potrebuje pomoc po všetkých stránkach, aby jeho život bol čo najviac znesiteľným v rámci už tak značne obmedzených možností. Vzhľadom k vyššie uvedenému odporca navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh navrhovateľa zamietne.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po zistení, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2

O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu 1) je dôvodné, v dôsledku čoho odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči dvom dospelým synom, odporcovi 1) a odporcovi 2) z dôvodu, že jeho synovia sú schopní sa sami živiť. Navrhovateľ zobral návrh voči odporcovi 2) návrh späť, pretože zistil, že ešte navštevuje strednú školu, súd preto konanie o návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti voči odporcovi 2) zastavil. Voči tejto časti rozhodnutia odvolanie podané nebolo a v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť.

Súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa voči odporcovi 1) vyhovel a zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi 1) z toho dôvodu, že je poberateľom invalidného dôchodku, čím je kompenzovaný, že odporca má obmedzenú možnosť sa zamestnať sa, resp. jeho zdravotný stav mu v zásade znemožňuje zamestnať sa. Zdravotný stav, ktorý odporcovi 1) neumožňuje zamestnať sa súd vyhodnotil ako skutočnosť, ktorá nemá za následok trvanie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi 1). Súd uzavrel, že nie je oprávnený v tomto konaní hodnotiť, či výška invalidného dôchodku zodpovedá potrebám odporcu 1), rovnako ani skutočnosť, že jeho matka mu robí asistentku (z toho dôvodu nie je zamestnaná iným spôsobom) a že odporca 1) vyžaduje starostlivosť tretej osoby. Všetky tieto skutočnosti sú podľa názoru súdu prvého stupňa zohľadnené v rámci invalidného dôchodku.

Proti rozsudku podal odvolanie odporca 1. V odvolaní namietal, že súd nezobral do úvahy rozhodovaciu prax a neprihliadol na to, že objektívna nemožnosť dieťaťa živiť sa samostatne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa v tom zmysle, že by po priznaní sociálnych dávok už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a že by nemalo mať právo na výživné zo strany rodiča.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na odvolaciu argumentáciu odporcu 1) bolo posúdiť správnosť záverov súdu prvého stupňa, ktorý súd návrhu navrhovateľa vyhovel zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi 1), jeho synovi.

Podľa § 62 ods. 1, 2 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné sa samé živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Z citovaného ustanovenia § 62 ods. 1 vyplýva, že vyživovacia povinnosť k deťom nie je ohraničená vekom, ani ukončením určitého stupňa vzdelania, ale len schopnosťou dieťaťa živiť sa, čo je pojem, ktorý musí byť vykladaný jednotlivo, podľa špecifik každého konkrétneho prípadu. Samotné konštatovanie súdu, že dieťa sa stalo poberateľom invalidného dôchodku nie je dostatočné pre záver, že dieťa je ekonomicky samostatné a vyživovacia povinnosť rodiča zanikla. Zmyslom a účelom znenia § 62 ods. 1 (teleologický výklad) zákona o rodine je ohraničenie doby, kedy je dieťa zodpovedné za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti sám sa živiť má dieťa svoj príjem objektívne vo svojich rukách a je „strojom svojho šťastia“. Spravidla záleží len na dieťati, na jeho usilovnosti, v akých majetkových pomeroch bude žiť, pričom negatívne následky svojej neusilovnosti (nechoty pracovať) si ponese samé. Zmyslom a účelom tohto ustanovenia tiež je, že pokiaľ je dieťa objektívne schopné si svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé jeho prípadnú pasivitu v tejto sfére pričítať na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by v takom prípade boli rodičia povinní svoje dieťa i naďalej živiť. Tento zmysel a účel ustanovenia § 62 ods. 1 zákona o rodine však na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu nedopadajú.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odporca 1) je invalidným dôchodcom, s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70 % od 21.10.2014, poberá invalidný dôchodok 321 eur (podľa oznámenia Sociálnej poisťovne zo dňa 13.11.2014, č.l.15). Odporca 1) ostal invalidným po dopravnej nehode v roku 2010, je na invalidnom vozíku, potrebuje 24 hodinovú pomoc druhej osoby, preto jeho matka M. K. ukončila pracovný pomer a stará sa o syna (vyjadrenie odporcu 1), č. l. 12), je jeho asistentkou, za čo poberá príspevok 167 eur (vyjadrenie zástupkyne odporcu 1), č. l. 47). Napokon i súd prvého stupňa skonštatoval, že odporca 1) nie je schopný sa zamestnať následkom svojho nepriaznivého zdravotného stavu, pre ktorý je invalidným dôchodcom.

V danom prípade je možné konštatovať, že odporca 1) má nevýhodu, pretože možnosť „byť strojom svojho šťastia“ evidentne nemá. Je potom neracionálne usudzovať, že priznanie plného invalidného dôchodku je vo svojej podstate rovnaký stav, ako by bolo dieťa sa schopné samo živiť. Odporca 1) na rozdiel od zdravých detí zrejme nikdy nebude mať možnosť ovplyvniť svoje majetkové pomery vlastnou snaživosťou a tak získať (nie len) materiálne prostriedky pre vlastný život v takej miere, v akej by si prial. Objektívnu schopnosť sám sa živiť na strane jednej a príjem invalidného dôchodku na strane druhej preto v danom prípade nemožno rozumne porovnávať. Z uvedeného vyplýva záver, že súd prvého stupňa nemohol na danú vec aplikovať § 62 ods. 1 zákona o rodine v tom zmysle, že bola naplnená podmienka schopnosť sám sa živiť u odporcu 1), ktorá by viedla k zániku vyživovacej povinnosti navrhovateľa. Objektívna nemožnosť dieťaťa sa samostatne živiť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia vedúceho k trvalej invalidite nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa v tom zmysle, že by po priznaní invalidného dôchodku už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a nemalo by mať právo na výživné zo strany rodiča. Dôsledky (i majetkové, t. j. vyživovacia povinnosť) takéhoto postihnutého dieťaťa preto musí dopadať na ťarchu toho, kto (ako racionálna bytosť) dieťa na svet dobrovoľne a pri vedomí všetkých možných dôsledkov, priviedol, t. j. rodič, pokiaľ to samozrejme jeho zárobkové a majetkové možnosti a schopnosti objektívne dovoľujú (porovnaj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2306/12 z 12.03.2013 a I. ÚS 1996/12 z 24.07.2013).

Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil (aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil) a nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal dôkazy zamerané na zistenie oprávnených potrieb na strane odporcu 1) a zárobkových a majetkových možností a schopností navrhovateľa naďalej platiť výživné.

Odvolací súd preto podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Povinnosťou prvostupňového súdu bude pokračovať v konaní a opätovne vypočúť navrhovateľa k jeho majetkovým, zárobkovým a osobným pomerom (kde býva, s kým býva, kde pracuje, koľko zarába, aký majetok, nehnuteľnosti, hnutelné veci väčšej hodnoty vlastní, t.j. bude zisťovať príjmy navrhovateľa, jeho výdavky. Ak má navrhovateľ nízky príjem, súd bude zisťovať, prečo je tomu tak, či na strane navrhovateľa existujú objektívne, alebo subjektívne dôvody, pre ktoré navrhovateľ dosahuje nízky príjem. Ak je príjem navrhovateľa nízky, súd bude zisťovať, z akých prostriedkov navrhovateľ žije, povinnosťou navrhovateľa bude navrhnuť vykonať dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia. Súd opätovne vypočuje odporcu k jeho potrebám, vykoná dokazovanie preukazujúce tvrdenia odporcu 1). Súd si vyžiada rozhodnutie, na základe ktorého doposiaľ navrhovateľ platil na odporcu 1) výživné a vyhodnotí, či od poslednej úpravy výživného došlo k takým zmenám, ktoré by odôvodňovali zmenu výživného, ktoré doposiaľ platil otec na syna. Súd pri rozhodovaní zohľadní nie len skutočné zárobkové pomery navrhovateľa, ale aj jeho objektívne možnosti a schopnosti zarobiť si. Pri posudzovaní výšky výživného na odporcu súd prihliadne ku všetkým zásadám stanoveným v zákone o rodine upraveným v ustanoveniach § 62, § 63, § 75 a nasledujúcich.

Súd po doplnenom dokazovaní vo veci opätovne rozhodne a po riadne vykonanom dokazovaní, s prihliadnutím k názoru odvolacieho súdu vyjadrenom vyššie, rozhodnutie náležite, v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodní. Súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách prvostupňového i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.